

Värdegrunds-sfi

Elevhäfte 9: Religionsfrihet

Av Karin Håkanson, Linnea Martinsson,
Ulrika Haglund och Hanna Damber
Sfi-lärare på Folkuniversitetet

Folkuniversitetet är ett studieförbund grundat av universitet och studentkårer. Vår verksamhet omfattar folkbildning, skolor samt utbildning för organisationer och företag. Vi verkar för ett internationellt synsätt, pedagogisk förnyelse och ett nära samarbete med universiteten. Vi är fristående från politiska, religiösa, kommersiella och fackliga intressen.

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri PDF från Folkuniversitetets webbplats **folkuniversitetet.se/vardegrunds-sfi**

© Folkuniversitetet 2019

Grafisk produktion: Hans Åkerskog

Göteborg 2019

Värdegrunds-sfi är ett samverkansprojekt mellan Göteborgs Stad och Folkuniversitetet. Projektet har drivits med medel från Göteborgs Stad Arbetsmarknad och Vuxenutbildning samt Jämlikt Göteborg.

ORDLISTA

Sekulariserad

Sekulär

Religiösa symboler

Slöja

Kors

Religiös

Icke-religiös

Ateist

Skydd

Rättigheter

Skyldigheter

Religiös högtid

Den svenska kalendern

Fackförening

Abort

Provanställning

Fast anställning

Arbetsuppgifter

Ombudsman

Diskrimineringsombudsmannen (DO)

Domstol

Privat

Offentlig

Utöva sin religion/tro

Begränsa

Inkludera

Ritual

Tradition

Diskutera!

Situation i förskolan

Ibland vill föräldrar att förskolan ska ta ansvar för att barnen har religiösa kläder på sig, och ibland blir personalen osäker på hur de ska göra då. Här är ett exempel på en situation i förskolan, som personal i Göteborg har berättat om, enligt tidningen Göteborgs-Posten:

En flicka vill ta av sig slöjan för att leka frisör som de andra barnen. Personalen säger nej eftersom föräldrarna har sagt att flickan inte får ta av den. Personalen tycker inte att det känns bra.

- Vad tänker ni om föräldrarna, i den här situationen? Vilka rättigheter har de, och vilka rättigheter har de inte, tror ni?
- Vad tänker ni om personalen, i den här situationen? Vilka skyldigheter har de, och vilka skyldigheter har de inte, tror ni?

Situationer i skolan

1. En 13-årig pojke tillhör en kristen familj. Föräldrarna vill att pojken ska ha ett kors i ett halsband, i skolan. Men när pojken kommer till skolan tar han av sig korset. Föräldrarna får veta det av hans klasskompisar, och kontaktar skolan.
2. En 15-årig muslimsk flicka tar av sig sin slöja direkt när hon kommer till skolan. En dag kommer flickans mamma till skolan och möter dottern utan slöja. Mamman går genast till rektorn för att säga att flickans lärare måste kontrollera att dottern har slöjan på sig.
3. En 14-årig pojke har Ramadan, men i skolan tar han ibland lite lunch ändå. Hans föräldrar har sagt att han inte får det, men personalen säger ingenting till föräldrarna.

Diskutera de tre situationerna:

- **Har barnen rätt att ha kors eller slöja, och att fasta i skolan, om barnen vill det?**
- **Har barnen rätt att INTE ha kors eller slöja, och rätt att INTE fasta, i skolan?**
- **Har föräldrarna rätt att säga till skolan att deras barn måste ha kors eller slöja, eller fasta, i skolan?**

Situationer på jobbet

1.

En anställd vill gärna vara ledig på en religiös högtid som INTE är helg i den svenska kalendern. En annan anställd vill be på sin arbetstid.

Diskutera:

- **Betyder religionsfriheten att de anställda har rätt att vara lediga på sina religiösa högtider, eller rätt att be på jobbet? Vad tror ni?**
- **Har arbetsgivaren rätt att säga nej till ledighet och att be på jobbet?**
- **Vilka möjligheter finns att lösa de situationerna på ett bra sätt, tror ni?**
- **Tror ni att fackföreningarna kan ha någon betydelse i den här situationen?**

2.

En kvinna fick provanställning som barnmorska på ett sjukhus. I uppgifterna på jobbet ingick att hjälpa kvinnor att föda barn, men också att utföra aborter. Kvinnan var kristen, och hon vägrade att utföra aborter. Hon sa att hennes religion förbjuder det.

Efter sex månader var provanställningen slut, och kvinnan fick inte fast anställning eftersom hon hade vägrat att göra vissa arbetsuppgifter.

Kvinnan ansåg att hon hade blivit diskriminerad när hon inte fick fast anställning. Hon anmälde händelsen till Diskrimineringsombudsmannen. Fallet gick till Arbetsdomstolen.

Diskutera:

- **Tror ni att kvinnan fick rätt i Arbetsdomstolen? Varför/Varför inte?**

3.

En man var registrerad som arbetssökande på Arbetsförmedlingen, och han hade aktivitetsstöd från Försäkringskassan. Ett villkor för aktivitetsstödet är att man söker arbete, och att man accepterar arbete när man kan.

Mannens handläggare skickade honom till en jobbintervju på Casino Cosmopol, och han fick jobbet, men tackade nej när han förstod att det handlade om spel om pengar. Spel om pengar är förbjudet enligt mannens religion, och han försökte förklara för sin handläggare på Arbetsförmedlingen att han därför inte kan jobba med detta.

Handläggaren tog ändå bort mannens aktivitetsstöd.

Mannen anmälde händelsen till Diskrimineringsombudsmannen. Fallet gick till domstol.

Diskutera:

- **Tror ni att handläggaren eller mannen fick rätt i domstolen? Motivera era svar.**

Diskutera: Respekt för andra, inom en religion

Man talar ofta om att det är viktigt att respektera alla religioner, och att religiösa och icke-religiösa också måste respektera varandra.

Men personer **inom samma religion** kan också välja att leva på olika sätt.

Flera religioner har regler som till exempel bestämmer vad man inte får äta och vad man inte får dricka, regler om sex och relationer, och regler om kläder. Men alla följer inte reglerna exakt på samma sätt. Det kan bero på att människor tolkar reglerna olika, eller att man tycker att vissa regler är mindre viktiga.

- Har du någon erfarenhet av att människor inom samma religion kommenterar andra inom samma religion? Kan du ge exempel?
- Kan man vara kristen, om man aldrig går till kyrkan?
- Kan man vara jude, om man blandar kött och mjölk i maten?
- Kan man vara muslim, om man dricker alkohol ibland?
- Vem bestämmer vad som är "rätt sätt" att vara religiös?

Frågor:

1. Vad innebär ett sekulariserat samhälle? Vad tror ni? Vad tycker ni? Diskutera.
2. Hur kan icke-religiösa veta vad som är rätt och fel? Har icke-religiösa människor några regler för vad man får och inte får göra?

Tre lappar:

Du får tre lappar och fem minuter.

Skriv en mening på varje lapp, med en "regel" som är viktig för dig varje dag, för att du ska vara en bra människa.

Visa lapparna för varandra, och läs upp dem. Motivera om du vill.

**Kunskap
förändrar**

Kunskap förändrar

Göteborgs
Stad

Folkuniversitetet